

udvikles de rette metoder til registrering, udvælgelse, beskyttelse, restaurering og vedligeholdelse af de bevaringsværdige kulturmiljøer og kulturhistoriske elementer i by og på land.

Den nødvendige målrettede vidensopbygning på kulturmiljøområdet må understøttes, og samarbejdet mellem de forskellige institutioner, hvor faglig ekspertise er repræsenteret, må udvikles. Miljø- og Energiministeriet har f.eks. i samarbejde med Odense Universitet indledt en kortlægning af vidensbehovet om kulturlandskabets enkelte dele. På samme måde vil ministeriet gennem Forskningscentret for Skov & Landskab styrke den fysiske planlægning ved dannelse af et center for bymiljø og planlægning.

I 1987 oprettedes den selvejende institution Raadvad, Nordisk Center til bevarelse af håndværk, som støttes af Miljø- og Energiministeriet med 500.000 kr. om året. Centrets opgave er at indsamle viden og informere og rådgive om bygningskultur og bygningsbevaring. Et led heri er udbredelsen af kendskabet til de traditionelle håndværksmetoder og håndværksfag.

Regeringen finder, at Raadvadcentrets virksomhed er et vigtigt led i bestræbelserne for at forbedre oplysning og formidlingsindsatsen. Der er behov for at overveje, hvorledes centrets fortsatte virke kan understøttes.

Der er også brug for folkeoplysning om kulturhistorien i landskabet, i byen og i bebyggelserne. Dette er forudsætningen for en aktiv deltagelse og debat om kulturmiljøets fremtid. Derfor må vejledning, oplysning og information styrkes.

Herved kan de værdier, som kulturlandskabet, bebyggelserne og fortidsminderne indeholder, også indgå med større vægt i den enkelte grundejers beslutninger om areal- og ejendomsanvendelsen.

Beskyttelse af kulturlandskabet

Vi har pligt til at sikre os, at vi og vore efterkommere i fremtiden kan leve i et landskab, som ikke kun er indrettet efter øjeblikkets krav og måske mere kortsigtede perspektiv.

De amtskommunale regionplaner skal revideres i 1997, og som optakt hertil har miljø- og energiministeren derfor i sommeren 1995 afgivet en »statslig udmelding« med retningslinjer for det kommende regionplanarbejde. Heri tilkendegives bl.a., at regionplanlægningen skal

sikre kulturhistorien i landskabet, ikke blot de særlig værdifulde enkeltelementer, men også de kulturhistoriske helheder.

Baggrunden herfor er, at udviklingen inden for bl.a. byer, landbrug, industri og samfærdsel gennem det 20. århundrede har medført en forarmning og ensformning af landskabet. Grænserne mellem by og land er blevet mere udviklede, og de gamle kulturhistoriske sammenhænge forsvinder: skel og hegn sløjfes, veje omlægges, stier nedlægges, landsbyernes funktion og karakter udviskes, og de tidligere markant beliggende landsbykirker sløres af skæmmende byggeri og tekniske anlæg.

Varetagelsen af landskabets kulturhistoriske værdier gennem amternes regionplanlægning skal således styrkes, men det er ikke en opgave, der vil være afsluttet i 1997. Den vil fortsætte i de efterfølgende år. Det er væsentligt, at dette arbejde foregår i samarbejde med kommunerne og museerne.

Det primære formål med regionplanlægningen er ikke at skabe restriktioner. Derimod skal planlægningen tjene som grundlag for kommunernes mere detaljerede planlægning og for amtsrådenes konkrete beslutninger om det åbne lands anvendelse, hvad enten det sker gennem administrationen af arealanvendelseslovgivningen eller i beslutningerne om naturforvaltningsindsatsen.

Den statslige udmelding til regionplanrevision 1997 skal også ses i lyset af Wiendeklarationen fra Europarådets topmøde i oktober 1993, hvor det er formuleret, at kulturarven i sin nationale, regionale og lokale mangfoldighed er en grundlæggende værdi, der skal værnes om. I den kommende landsplanredegørelse vil der da også blive lagt vægt på kulturarven set i lyset af en sammenhængende landskabsplanlægning for både erhverv, natur og kultur.

For at skabe bedst muligt grundlag for den amtskommunale planlægning har Miljø- og Energiministeriet igangsat et projekt: »Kulturhistorien i planlægningen«. Projektet forventes afsluttet i 1997 og gennemføres i samarbejde med amter, kommuner, museer og lokalbefolkning.

Siden 1989 har vi i Danmark gennemført en målrettet naturforvaltningsindsats med bl.a. skovrejsning og naturgenopretning samt formidling. Dette skal primært ses som et led i bestræbelserne for at bevare den biologiske mangfoldighed.